

IMATGES GENTILESA DE PERE PUIGBERT I IMMA SERRA

>> Caràtula
d'Una tarda més,
de Pere Puigbert.

Els documentalistes que vénen

Curtmetratge documental: la invisibilitat d'un gènere que molts consideren encara menor

El curtmetratge sempre s'ha vist com el germà petit i pobre del llargmetratge, i el documental és encara avui a ulls de molts un gènere menor; la unió d'aquests dos factors pot fer que els autors de curts documentals siguin els grans invisibles entre els cineastes. Tot i això no podem obviar que el món (i Girona com a part del món) està ple de propostes interessants en aquest gènere, petites píndoles de realitat que ens acosten històries quotidianes des de la més absoluta llibertat formal, temàtica i artística.

JORDI DORCA > TEXT

>> Cartell
de Cançó del temps.

A Girona hi ha moltes propostes interessants sorgides del documental intentant obrir-se pas, i això fa difícil destacar-ne algunes. Com ja hem exposat en aquest dossier, Pere Vilà, Pere Solés i David Pérez, Òscar Pérez i el mateix Isaki Lacuesta han realitzat curtmetratges documentals, però també cineastes menys coneguts ens ofereixen avui històries interessants d'aquest gènere i format, propostes casolanes que requereixen i disposen de poca producció, però que per contra gaudeixen d'una llibertat que les produccions més grans no els permetrien. Són treballs que experimenten amb el format i que representen les noves tendències de documentalisme. Noms com Imma Serra, David Gutiérrez Camps, Pere Puigbert, Alba Mora o Joanot Cortès en són alguns representants.

Quan vaig veure *El meu germà és carnisser* ja es podia intuir que Imma Serra seria un nom a tenir en compte. La directora va realitzar aquest documental «interactiu», on ella apareix en pantalla i interactua amb el

seu germà Ivan, per ensenyar-nos el dia a dia d'Ivan a la seva petita carnisseria de Girona, una vida entregada a la feina que difereix de la visió del món de la cineasta. El documental conté punts d'humor, moments quotidians curiosos i sobretot la idea que tothom té una manera diferent de veure la vida i que no necessàriament tot està condicionat per l'entorn. Aquest curt no és l'única mostra de talent d'aquesta cineasta: *Calidoscopi. 41,2°N - 1,8°E*, la seva segona obra, va sorprendre molta gent per la seva radicalitat: es tracta de plantar la càmera en unes coordenades i deixar que la vida hi passi per davant. Les coordenades 41,2°N - 1,8°E (41,2 graus de latitud nord, 1,8 graus de longitud est) coincideixen amb una cantonada de Sitges on la càmera d'Imma Serra capta molts moments de la quotidianitat, en una aposta interessant que porta a l'extrem el documental d'observació i que li va suposar el premi TV3 Catalunya 2009 al prestigiós Festival DOCS Barcelona.

Les imatges de Ginette Schenk passejant el seu gos per l'East Village de Nova York en el documental *Water in the boat* varen fer que

Girona està plena de propostes interessants de curtmetratge documental: petites píndoles de realitat que ens acosten històries quotidianes

David Gutiérrez Camps s'emportés el premi al finalista al millor documental del Festival Curt.doc de Vidreres. *Water in the boat* també va viatjar a Nova York, Atenes i Sant Petersburg, i va consolidar el seu director com una de les noves veus del documental a Catalunya. Aquest és al meu entendre el seu millor treball, un documental observacional que rastreja la vida d'un curiós personatge que basa la seva existència a passejar el gos i en les satisfaccions (en forma de conversa o coneixença) que aquesta activitat li suposa. Abans Gutiérrez ja havia realitzat treballs interessants, com el documental *Terreny de joc o 175*, una peça experimental que explora les textures de la llum al metro de Nova York. Ara prepara el seu nou projecte, *The Juan Bushwick diaries*, els falsos diaris d'un cineasta nord-americà que viu a Barcelona, film del qual creiem que aviat tindrem notícies.

Seguint el solc del seu admirat Tomàs Mallol, Pere Puigbert ha apostat per treballs que tenen en el temps i la seva recerca fílmica el seu *leitmotiv*. Puigbert ens va sorprendre l'any 2006 amb *Cançó del temps*, un treball que transita entre les influències de Kiarostami i els patrons més característics de la cinematografia del mestre empordanès. La seva darrera obra va ser *Tomàs Mallol. Les meves reflexions*, un documental sobre la idea del món, del temps, i del cinema del veterà col·leccionista i cineasta, un treball expositiu que no només ens ajuda a entendre la carrera de Mallol sinó també moltes de les idees que Puigbert ha anat aplicant als seus films, idees coincidents però no plagiades d'aquest cineasta del qual esperem tornar a tenir notícies en forma de nou treball ben aviat.

Guest of space, el darrer treball de la directora gironina (resident als Estats Units) Alba Mora ha estat una altra de les obres

>> *Fotograma de Cançó del temps, i a la dreta, Calidoscopi, d'Imma Serra.*

interessants que hem pogut gaudir en els darrers temps. La història, de caràcter antropològic, ens explica la trobada del poble nukak maku (indígenes de l'Amazònia colombiana) amb l'home blanc l'any 1988 i com això va ser el preludi de la fi d'aquesta tribu. *Guest of space* ha recollit elogis en molts dels festivals i projeccions on s'ha pogut veure i ens fa pensar que aquesta gironina dirà moltes coses en un futur proper.

Altres treballs recents a destacar han estat els documentals «africans» (en tant que realitzats a l'Àfrica) de l'osonenc resident a Girona Joanot Cortès. *El déu negre*, *Animalisme*, però sobretot *Baltashar*, una senzilla peça de dos minuts en pla fix en la qual veiem un nen de Moçambic recitant un poema, ens han ajudat a intuir el talent d'aquest realitzador.

No m'agradaria acabar aquest repàs sense esmentar Salvador Sunyer, els treballs de documental de muntanya de Jordi Canyiguer, les obres de Pau Savall, Marc Planagumà o els documentals de Sandra Ojosnegros. Tots ells i un llarg etcètera de cineastes treballen esperant l'oportunitat de trobar la manera de donar més difusió a les petites píndoles de quotidianitat que retraten en els seus treballs.

Jordi Dorca és tècnic del Museu del Cinema i director del Festival Curt.doc.

>> *Fotograma d'El meu germà és carnisser, d'Imma Serra.*

Sovint són propostes casolanes que requereixen de poca producció, però que per contra gaudeixen d'una llibertat que les produccions més grans no tenen